Elävä Itämeri Säätiö (Baltic Sea Action Group BSAG)

LAUSUNTO 22.10.2019

EDUSKUNTA Ympäristövaliokunta, ymparistovaliokunta@eduskunta.fi

Viite: Lausuntopyyntö

Asia: HE 29/2019 vp valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Teema: Vesiensuojeluasiat, ml. Itämeren suojelu

Baltic Sea Action Group, BSAG kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta Itämeren suojelun osalta. BSAG:n kommentit suoraan talousarviotekstin seassa:

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA, s. 744-

Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen EU:n vuosiin 2020—2050 ulottuvien ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi edellyttävät tehokkaita toimia. Suomi vaikuttaa siihen, että Pariisin sopimuksen toimeenpano ja muu ilmastoyhteistyö etenevät sovitulla tavalla sekä EU:ssa että YK:n ilmastosopimuksen puitteissa. Suomi osallistuu EU:ssa vuoteen 2030 ulot- tuvan ilmasto- ja energiapaketin toimeenpanoon ja valmisteluun 2030 -tavoitteiden päivittämiseksi vastaamaan 1,5 asteen vaatimuksia. Ilmastolain uudistamisella varmistetaan kansallisesti riittävän kunnianhimoiset tavoitteet ja ilmastopolitiikan ennakoitavuus. Vuoteen 2030 ulottuvalla keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelmalla edistetään päästövähennystoimien toteuttamista kustannustehokkaasti. Kunnianhimoisilla ilmastotavoitteilla luodaan uudenlaista kasvua ja markkinoita vähähiilisille teknologioille ja ratkaisuille. **BSAG LISÄYSEHDOTUS: EDISTETÄÄN HALLINNONALOJEN YLI MAAPERÄN HIILENSIDONTAA EDISTÄVÄÄ JA MONIMUOTOISUUDEN HUOMIOIVAA ELI EKOSYSTEEMILÄHTÖISTÄ SUUNNITTELUA.**

Luonnon monimuotoisuuden, vesien- ja merensuojelun, luonnonvarojen kestävän käytön ja luonnon virkistyskäyttömahdollisuuksien sekä maisemanhoidon huomioonottamista päätöksenteossa edistetään laaja-alaisella yhteistyöllä. Pinta- ja pohjavesien sekä Itämeren hyvän tilan saavuttaminen edellyttää erityisesti rehevöitymisen ja haitallisten aineiden kuormituksen vähentämistä, näistä aiheutuvien riskien hallintaa sekä vesi- ja meriluonnon monimuotoisuuden suojelua. Vesiensuojelun tehostamisohjelmalla vahvistetaan vuoteen 2021 ulottuvien vesien ja merenhoidon suunnitelmien toimeenpanoa laajentamalla vaikuttavampien toimien käyttöönottoa. Ravinteiden kierrätyksen ratkaisuja kehitetään vesien rehevöitymisen vähentämiseksi ja ravinneomavaraisuuden lisäämiseksi. Vaarallisten kemikaalien kulkeutumisen ja ympäristökuormituksen vähentämi- nen edellyttää valtioiden rajat ylittävää yhteistyötä. **BSAG: KANNATAMME!**

Luonnon monimuotoisuuden kato pysäytetään ja suotuisa tila turvataan vuoteen 2030 mennessä käynnistämällä elinympäristöjen tilan parantamisen toimintaohjelma sekä tehostamalla muita toimia uhanalaisten lajien ja luontotyyppien suojelemiseksi**. BSAG LISÄYSEHDOTUS: TÄMÄ EDELLYTTÄÄ VAHVAA YHTEISTYÖTÄ JA EKOSYSTEEMILÄHTÖISTÄ SUUNNITTELUA YLI HALLINTORAJOJEN.** Lisäksi selvitetään ilmastoviisaita suojeluratkaisuja, ekologisen kompensaation mahdollisuuksia ja arvioidaan muita luonnonsuojelulainsäädännön uudistamisen edellytyksiä. Vähennetään luonnon monimuotoisuuteen kohdistuvia paineita ja edistetään luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä monimuotoisuuden huomioon ottavaa biotaloutta.

1. Hyvä ympäristö ja monimuotoinen luonto

Tavoitteena on erityisesti parantaa Itämeren, sisävesien ja pohjavesien tilaa, vähentää vesiin kohdistuvia paineita, ravinteiden ja haitallisten aineiden kuormitusta, pilaantuneesta maaperästä aiheutuvia ympäristö- ja terveysriskejä.

Itämeren ja vesien suojelua ohjaavat vesien- ja merenhoidon suunnitelmat sekä kansainväliset sitoumukset. Tehostetaan näiden suunnitelmien ja sitoumuksien toimeenpanoa ja kehitetään uusia ja vaikuttavia toimia vesien ja meren hyvän tilan saavuttamiseksi. Vesiensuojelun tehostamisohjelman toteutusta jatketaan. **BSAG LISÄYSEHDOTUS: PÄIVITETÄÄN TIETO NYKYISEN METSÄTALOUDEN VAIKUTUKSISTA VESISTÖJEN TILAAN JA RYHDYTÄÄN TOIMENPITEISIIN HAITTOJEN POISTAMISEKSI.** Vedenalaisen meriluonnon inventoinneilla tuetaan Itämeren suojelua ja ohjataan luonnonvarojen kestävän käytön suunnittelua. **BSAG: KANNATAMME!** Jatketaan yhteistyötä Itämeren suojelukomission (HELCOM) toimenpideohjelman ja EU:n Itämeren alueen strategian toimeenpanemiseksi ja johdetaan HELCOM:n puheenjohtajana (2018—2020) Itämeren suojelun toimintaohjelman päivittämis- sekä HELCOM:n ravinteidenkierrätysstrategian laatimistyötä.

Suomen luonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön strategian mukaisen toimintaohjelman toteutusta jatketaan ja valmistaudutaan uuden kansallisen strategian sekä alueellisten toimintaohjelmien laatimiseen 2020 jälkeiselle ajalle, **BSAG LISÄYSEHDOTUS: MISSÄ HUOMIOIDAAN MYÖS MAAPERÄN SEKÄ VEDENALAISEN LUONNON MONIMUOTOISUUS.** Kansallispuistoverkostoa laajennetaan ja luonnonsuojelualueverkostoa täydennetään jatkamalla yksityisomistuksessa olevien luonnonsuojeluun varattujen alueiden hankintaa ja korvausmenettelyjä. Arvioidaan Soidensuojelun täydennysehdotuksen toteutuminen ja vaikuttavuus sekä edistetään soidensuojelua. Tehostetaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) toteutusta.

…

Varaudutaan merkittäviin ympäristö- ja kemikaaliturvallisuusriskeihin sekä jatketaan riskejä aiheuttavaan yritystoimintaan liittyvien toissijaisten ympäristövastuujärjestelmien kehittämistä. Kansallisen vaarallisia kemikaaleja koskevan ohjelman ohjelmakausi päättyy 2020. Arvioidaan toimenpiteiden toteutumista ja tarvittaessa laaditaan uusi ohjelma. **BSAG LISÄYSEHDOTUS: ARVIOIDAAN, TULISIKO TORJUNTA-AINEIDEN VAIKUTUSTA BIODIVERSITEETTIIN SELVITTÄÄ.**

…

2. Hiilineutraali kiertotalousyhteiskunta

Ilmastonmuutoksen hillintä ja muutokseen sopeutuminen EU:n vuosiin 2020—2050 ulottuvien ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamiseksi edellyttävät tehokkaita toimia. Vaikutetaan aktiivisesti Pariisin sopimuksen toimeenpanoon ja muuhun kansainväliseen ilmastoyhteistyöhön. **BSAG LISÄYSEHDOTUS: EDISTETÄÄN SUOMEN OSALTA MAAPERÄN HIILENSIDONNAN 4/1000 -ALOITTEEN TOIMEENPANOA YHTEISTYÖSSÄ MM CARBON ACTION -ALUSTAN KANSSA.** Osallistutaan ja vaikutetaan EU:n vuoteen 2030 ulottuvan ilmasto- ja energiapaketin toimeenpanoon sekä mahdolliseen 2030 tavoitteiden päivittämiseen.

…

Jatketaan toimia kiertotalouteen siirtymiseksi mm. lainsäädäntöä ja vapaaehtoisia sopimuksia kehittämällä, hyödyntämällä ja kehittämällä sähköisiä alustoja ja tietojärjestelmiä sekä toteuttamalla kokeiluja. **BSAG LISÄYSEHDOTUS: PAINOTETAAN JÄTEHIERARKIAN MERKITYSTÄ KIERTOTALOUDESSA**. Tavoitteena on luonnonvarojen hyödyntäminen materiaali- ja energiatehokkaasti ja pyrkimys materiaalien suljettuun kiertoon, joka vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja jätettä eikä vaaranna luonnon ekosysteemipalveluja.

Jatketaan ravinteiden kierrätysohjelman (RAKI) toimeenpanoa, jolla tehostetaan biomassojen ja jätevesien ravinteiden talteenottoa ja hyödyntämistä, edistetään haitta-aineita vähentävien menetelmien ja ravinteita kierrättävien yhteistyökokonaisuuksien syntymistä sekä ravinteiden kierrätyksen uudenlaisia ohjauskeinoja fosforivarojen säästämiseksi sekä vesien ja Itämeren hyvän tilan edistämiseksi. **BSAG: KANNATAMME!**

**

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 20 235 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Itämeren ja vesiensuojelun sekä niitä ohjaavien vesien- ja merenhoidon suunnitelmien ja toimeenpanon edistämiseen sekä ympäristön tilan ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämiseen **BSAG: KANNATAMME!**

2) vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden suojelun ja kestävän käytön edistämiseen **BSAG: KANNATAMME!**

3) ravinteiden kierrätyksen edistämiseen vesien rehevöitymisen vähentämiseksi **BSAG: KANNATAMME!**

4) maaperänsuojeluun ja ympäristön kunnostustoimintaan liittyvän tutkimus-, riskinarviointi- ja -hallintatoiminnan kehittämiseen sekä seurantaan **BSAG: KANNATAMME!**

5) ympäristötehtävien näytteenoton, laboratoriopalvelujen, tiedonhallinnan ja muiden palvelujen hankintaan

6) ympäristötiedon tuottamiseen

Määrärahasta käytetään 9 890 000 euroa vesien ja Itämeren suojelun edistämiseen, vesiensuojelun tehostamisohjelmaan, vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden kannalta tärkeiden alueiden kartoitukseen (VELMU-ohjelma), pohjavesien ja pienvesien suojelun edistämiseen, pohjavesialueiden määrittämiseen ja luokitteluun sekä ympäristön tilan ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittämiseen. Määrärahaa käytetään myös toimenpiteisiin, joilla tehostetaan ravinteiden kierrätystä ja toimia Itämeren ja vesien suojelemiseksi. **BSAG: KANNATAMME!**

Michaela Ramm-Schmidt
Toimitusjohtaja
Elävä Itämeri säätiö sr
(Baltic Sea Action Group)